

KI-notat nr.: 16/2009 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Grunneierne/Øverdalskraftverk i Grytelva	
Fylke/kommune:	Sør-Trøndelag/Roan	
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:
Saksbehandler:	Vegard Hotvedt Strømsvåg	Sign.:
Dato:	10 MAR 2009	
Vår ref.:	NVE 200707467-20 ki/vhst	
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken	

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til bygging av Øverdalskraftverk i Roan kommune, Sør-Trøndelag fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	2
Uttalelser til søknaden	4
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	8
Tilleggsopplysninger	12
Justering av søknaden	14
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	14
NVEs vurdering	19
NVEs konklusjon	22
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	22

Sammendrag

Søknaden gjelder tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Øverdalskraftverk i Grytelva og behandles i henhold til reglene i kap. 3 i samme lov. Det er søkt om tillatelse etter energiloven for etablering av nødvendige høyspentanlegg.

Tiltaksområdet ligger i Roan kommune i Sør-Trøndelag fylke. Grytelva er ei sideelv til Hofstadelva, og Hofstadelva med sideelver er vernet i verneplan II for vassdrag. Verneinteressene er Teistfossen nederst i Hofstadelva, fiskeinteresser i øvre del og beiteområder for rein. Vernet ble foreslått på bakgrunn av at kraftutbyggingsinteressene syntes små i forhold til verneinteressene.

Grytelva har et nedbørfelt på 16,3 km². Middelvannføringen er 760 l/s, og omsøkt maksimal slukeevne er 342 l/s, som tilsvarer 45 % av middelvannføringen. Alminnelig lavvannføring er beregnet til 63 l/s. 5-persentiler for sommer- og vintervannføring er estimert til henholdsvis 130 l/s og 100 l/s. Det søkes om slipp av minstevannføring hele året på 76 l/s, tilsvarende 10 % av middelvannføringen. Planlagt installert effekt er på 500 kW. Kraftverket vil utnytte et fall på 174 m og vil gi en midlere årlig produksjon på 2,7 GWh. Planene omfatter etablering av inntak i utløpet av Litl Nesatjønn,

rørgate/tunnel (1930 m), kraftstasjon, anleggsveier (20 m), og jordkabel (100 m) til eksisterende 22 kV linje. Områdekonsesjonær er TrønderEnergi Nett AS.

Det ble opprinnelig søkt om å bygge en 1,5 m høy demning i utløpet til Litl Nesatjønn, heve vannstanden med 1 m og en reguleringshøyde på 1,5 m. Søker har i ettertid moderert søknaden til å omfatte en 75 cm høy demning, heving av vannstanden i Litl Nesatjønn med 75 cm og ingen regulering.

Fossefallet like nedstrøms for inntaket i Litl Nesatjønn er angitt til å ha mulig nasjonal verdi og Svartfossen like oppstrøms for kraftstasjonen er angitt til å ha regional verdi i MIKRAST-rapport.

Det er ikke registrert rødlistearter i influensområdet. Et felt med gammel granskog vil bli negativt berørt av rørgaten. Utover dette er det ikke registrert noen verdifulle naturtyper som blir berørt av tiltaket. Inngrepet vil ikke medføre bortfall av inngrepsfrie områder, og influensområdet fremstår ikke som urørt.

Roan kommune er positiv til tiltaket. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er også positiv til en utbygging, men mener at reguleringen av Litl Nesatjønn må tas ut av prosjektet og at vannivået i Litl Nesatjønn ikke skal endres. Sør-Trøndelag fylkeskommune fraråder utbygging, dersom det kommer i konflikt med fossefall nedstrøms Litl Nesatjønn. Dette på bakgrunn av at stryket er angitt til å ha mulig nasjonal verdi i MIKRAST-rapport. Sametinget, Statens vegvesen og Reindriftsforvaltningen har ingen innvendinger til tiltaket.

NVE legger vekt på at tiltaket vil gi noe økt kraftproduksjon og bidra til lokal næringsutvikling og verdiskaping. NVE vurderer samlet sett at med avbøtende tiltak som tilstrekkelig minstevannføring hele året, og god landskapsmessig tilpasning, vil tiltaket ha begrensede negative effekter for allmenne interesser. NVE vurderer at tiltaket ikke vil være i konflikt med verneverdiene i vassdraget, jf. vannressursloven § 35, post 8.

NVE mener fordelene ved det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir i medhold av vannressursloven § 8 Lars-Jøran Øverdal m.fl. tillatelse til å bygge Øverdal kraftverk. Det gis tillatelse til varig heving av Litl Nesatjønn med 75 cm over naturlig vannstand for etablering av inntak. Litl Nesatjønn skal ikke reguleres. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad datert 25.08.2007:

"Grunneierne Lars-Jøran Øverdal, Roar Øverdal, Silje Øverdal, Assar Forfot, Marius Nerdal og Johan Nerdal ønsker å utnytte vannfallet i Grytelva i Roan kommune i Sør-Trøndelag fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- Å bygge Øverdal kraftstasjon som vist på vedlagte kart
- Regulering av Litl Nesatjønn som er inntaksmagasin mellom LRV på kote 241,5 og HRV på kote 243.
- Det er ikke behov for å overføre noe ekstra vann i forbindelse med dette prosjektet.

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av Øverdalskraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden. Spenningen er 22 kV og det vil være områdekonsesjonær (Trønder Energi) som har ansvaret for driften av anlegget.

3. Etter forurensningsloven om tillatelse til:

- Gjennomføring av tiltaket.

Nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning. Vi ber om en snarlig behandling av søknaden."

Fra utredningen av prosjektet refererer vi følgende:

"2.1 Hoveddata.

Nedbørfelt (km ²)	16,3 km ²
Middelvannføring	0,76 m ³ /s
Alminnelig lavvannføring	0,063 m ³ /s
Inntak på kote	242
Avløp på kote	68
Brutto fallhøyde	174 m
Slukevne maks	0,34 m ³ /s
Slukevne min	0,05 m ³ /s
Tilløpsrør diameter	0,5 m
Installert effekt maks	500 kW
Brukstid	6000 timer (68,5 %)
Tilløpsrør lengde	1920 m
Magasinvolym, inntaksdam	60 000 m ³
HRV	243 m
LRV	241,5 m
Reguleringshøyde	1,5 m
Produksjon vinter (1/10 - 30/4)	1,5 GWh
Produksjon sommer (1/5 - 30/9)	1,2 GWh
Produksjon, årlig middel	2,7 GWh
Utbyggingskostnader	7,5 mill kr
Utbyggingspris	2,77 kr/KWh

Elektrisk anlegg.

Generator	Ytelse 500 KVA	Spennning 400 V
Transformator	Ytelse 500 KVA	Omsetning 400 V/22 kV
Kraftlinje	Lengde 100 m	Nominell spenning 22 kV

... ”

Uttalelser til søknaden

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Roan kommune gjorde følgende vedtak den 03.09.2008:

” ...

Roan kommune ser positivt på at det er fremmet en søknad om bygging av Øverdalen kraftverk og vil anbefale at søknaden blir imøtekommet forutsatt at:

- Minstevannføring må ivaretas slik det er omtalt i selve søknaden og miljørapporten.*
- Det blir iverksatt avbøtende tiltak, for å sikre drikkevannsforsyningen i området spesielt i anleggsperioden.*
- Byggearbeidene må byggeanmeldes på vanlig måte der også forholdet til kommuneplanens arealbestemmelser blir klarert.*

Roan kommune vil beklage at uttalelsesfristen ikke er overholdt og håper dette ikke vil forsinke gjennomføringen av prosjektet.”

Vi referer videre fra saksbehandlingen:

” ...

Utbyggingsplanens forhold til kommuneplan.

Kommuneplan for Roan er revidert /godkjent i kommunestyrets sak 55/08 i møte 26.06.08.

Under kapitlet Næring i kommuneplanen er det et av flere hovedmål uttalt ”å sikre eksisterende arbeidsplasser, og skape nye arbeidsplasser basert på stedlige ressurser i natur, kultur og lokalbefolkning”. Som et av tiltakene i denne sammenheng er nevnt ”Legge til rette for bygging av mini- og småkraftverk”.

I dette ligger det en klar politisk vurdering at dersom man bidrar til å styrke inntektsgrunnlaget for gårdbrukere gjennom f.eks. å få bygd ut mulige vassdrag med småkraftverk vil dette bidra til å styrke framtidig bosetting.

I kommuneplanens arealdel er det definert to hovedkategorier landbruks- natur og friluftsområder:

LNF område I: Områder med forbud mot spredt bebyggelse.

LNF område II: Områder der spredt bolig- og fritidsbebyggelse kan tillates på bestemte vilkår.

Den planlagte kraftverksutbyggingen innebærer at:

- Kraftstasjonen. Samt deler av rørgate vil bli i et område definert som LNF-område II.*
- Inntaksdammen, samt det meste av rørgate vil ligge innenfor LNF- område I.*

- *Inntaksdammen samt det meste av rørgate vil også ligge innenfor et område definert som nedslagsfelt for drikkevann.*

Som det framgår av søknaden er det 8 beboere som i dag henter sin vannforsyning fra Grytelva i området som planlegges bygd ut. I søknaden er det hevdet at den begrensede utbyggingen ikke vil gi noe problem med vannforsyningen. Denne påstanden er saksbehandler enig i forutsatt at det blir iverksatt avbøtende tiltak i anleggsperioden.

... ”

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag uttaler i brev av 08.09.2008:

” ...

Hofstadelta har status som varig vernet vassdrag, men etablering av mindre kraftverk kan skje etter særskilt regelverk.

Miljørapporten som er vedlagt søknaden er konsentrert om forekomsten av rødlistearter og sjeldne og/eller verdifulle naturtyper. Det er ikke påvist rødlistearter eller særlig interessante naturtyper, og det konkluderes med at virkningene av utbyggingen vil bli lite/middels negative for de kartlagte naturverdiene. 10 % av middelvannføringen (76 l/s) antas å være tilstrekkelig minstevannføring for å opprettholde en viss produksjon av biomasse i elva.

MIKRAST-utredingen bemerker at det kan være stryk nedenfor Lille Nesatjønna som kan være av nasjonal verdi, men finner ut over dette ingen betydelige miljøkonflikter når kraftverket legges nedstrøms Lille Nesatjønna.

Etter Fylkesmannens oppfatning foreligger det ikke tema som er så dårlig utredet at det nødvendiggjør ytterligere biologisk dokumentasjon. Det presiseres at Fylkesmannen ikke tar stilling til interesser som faller inn under fylkeskommunens ansvar for kulturvern.

Fylkesmannen kan i henhold til søknaden, den foreliggende miljørapporten og faktaarket fra MIKRAST summere følgende:

Vassdraget er varig vernet vassdrag mot kraftverksutbygging, et vern som også omfatter Grytelva. Vassdraget er ikke karakterisert som et referanseassdrag.

- *Det er ikke etablert særlige verneområder innen det berørte området.*
- *Ingen rødlistearter eller sjeldne/verdifulle naturtyper er påvist.*
- *Det er påvist vassdragslementer av antatt verdi nedstrøm Lille Nesatjønna. Disse er i første rekke av estetisk karakter, men kan neppe betraktes som besøksobjekt.*
- *Friluftinteressene vil ikke bli vesentlig berørt. Det er ikke angitt friluftinteresser i planområdet i FRIDA- registeret.*
- *Inngrepsfrie områder (INON) blir ikke redusert.*
- *Det aktuelle utbyggingsområdet er berørt av tidligere veibygging.*
- *Rørledningen skal graves ned, og utbyggingen vil ikke innebære vesentlige terrengendringer (ny veibygging 50 m). Videre strømtilknytning skal skje i nett, som vil krysse elva.*
- *Terrenget rundt Lille Nesatjønna vil bli synlig påvirket av en reguleringshøyde på 1,5 meter. Vatnet har bestander av ørret og rør, men produksjonen av disse vil neppe bli vesentlig påvirket av reguleringen.*

- *Maksimal driftsvannføring vil utgjøre 81 % av middelvannføringen ved inntaket*
- *Det skal slippes en minstevannføring på 76 l/s, som er lik 10 % av alminnelig lavvannføring.*
- *45 % av middelvannføringen skal benyttes. En alternativ utnyttelse på 30 % synes ikke å være avgjørende for det biologiske mangfoldet i Grytelva.*
- *Det går ikke anadrome laksefisk opp til planområdet. Det har tidligere vært søkt om å gjøre vassdraget lakseførende ved å bygge fisketrapp i Teistfossen nede ved sjøen, men dette har MD avvist med utgangspunkt i vassdragsvernet. En framtidig oppgang av anadrom laksefisk vil likevel ikke bli berørt av den omsøkte utbyggingen.*
- *Det berørte området er ikke brukt til fiskekultivering av noen art.*
- *Det finnes en mindre bestand av innlandsørret på strekningen mellom inntaket og kraftverket, men bestanden representerer ingen fiskeinteresser, og det foregår ikke noe organisert fiske på strekningen.*
- *Det påviste vilttrekket i området (elg) vil neppe bli merkbart berørt.*
- *Det er ikke registrert fredete SEFRAX-objekter i vassdraget. Rester av en gammel sag finnes.*
- *Prosjektet får ingen betydning for landbruksdriften i det berørte området.*
- *Utbyggingen vil medføre små problemer for det lokale uttaket av drikkevann fra Grytelva.*
- *Tiltaket får liten eller ingen innvirkning på samiske interesser.*

Konklusjon

Fylkesmannen kan ikke se at det foreligger konkrete miljøinteresser eller vesentlige allmenne interesser som skulle tilsi at utbyggingen av Øverdalen kraftverk ikke kan gjennomføres. Det viktigste argumentet mot en regulering er imidlertid vassdragets formelle status som varig vernet mot kraftutbygging. Det er på det rene at den omsøkte reguleringen representerer et markert inngrep i et betydelig sidevassdrag, et inngrep som også omfatter magasinregulering. Vernevedtaket framstår derfor som forvaltningens primære ankepunkt mot en utbygging.

Fylkesmannen vil ikke gå imot den omsøkte reguleringen på prinsipielt grunnlag, da utbygging av mindre vannkraftverk nå synes å falle utenfor vernerammen, og derfor blir behandlet separat (jfr. Gaulavassdraget). Fylkesmannen går likevel imot at det etableres reguleringsmagasin i varig vernete vassdrag, og setter derfor som forutsetning for en utbygging at reguleringen av Lille Nesatjønnen faller bort.

Den maksimal driftsvannføring utgjør 81 % av middelvannføringen ved inntaket. Slipp av minstevannføring på 10 % av middelvannføringen samt en utnyttelsesgrad som ikke skal overskride 45 % av middelvannføringen, vil etter alt å dømme være tilstrekkelig til å opprettholde et tilfredsstillende vannmiljø i Grytelva.

En vassdragsutbygging som innebærer magasinreguleringer som kan påvirke fiskebestandene, bør etter Fylkesmannens oppfatning kunne kompenseres ved tiltak, blant annet utsetting av fisk. Dette innebærer at det også må foreligge hjemmel til å kunne pålegge fiskeribiologiske undersøkelser.

Fylkesmannen kan ikke se at utbyggingen vil medføre utslipp som kan føre til nevneverdige endringer av vannkvaliteten i vassdraget. Tiltaket behøver derfor ingen formell tillatelse i henhold til forurensningsloven, jfr. lovens § 8.

Fylkesmannen vil godta en utbygging under følgende forutsetninger:

- Reguleringen av Lille Nesatjønna faller bort, og inntaksdammen etableres slik at vannnivået i tjønna ikke blir påvirket. Fylkesmannen anbefaler at det bygges naturdam eller tømmerkistedam.*
- Det skal slippes en minstevannføring fra inntaksdammen på minst 76 l/s.*
- For å unngå nye terrenginngrep, skal rørledningen graves ned i den etablerte kjøreveien.*
- Konesjonstillatelsen må omfatte hjemmel til å kunne pålegge regulanten fiskefremmende tiltak, herunder utsetting av fisk, samt fiskeribiologiske undersøkelser.”*

Sør-Trøndelag fylkeskommune uttaler i brev av 16.10.2007:

” ...

Så vidt vi kan se ut fra kulturminneregisteret er det ikke registrert automatisk fredete kulturminner i det aktuelle området.

Selv om kulturminneregisteret er noe mangelfullt, vurderer vi det slik at det vil være relativt liten risiko for at tiltaket skal komme i konflikt med automatisk fredete kulturminner.

Vi har da ingen spesielle merknader til den aktuelle saken hva kulturminner angår, men tillater oss likevel å minne om den generelle aktsomhets- og meldeplikten etter Kulturminnelovens § 8. Dersom det omsøkte prosjektet blir realisert og det under arbeidet i marka skulle komme fram noe spesielt som kan være spor etter eldre utnyttelse av utmarka, ber vi om at arbeidet blir stanset og at Sør-Trøndelag fylkeskommune blir varslet. Denne anmodningen må formidles til de som skal foreta de konkrete arbeidene i marka.

Fylkeskommunen minner om at Grytelva også har blitt registrert i MIKRAST- Miljøvennlige kraftverk i Sør-Trøndelag. Vassdraget det her søkes om renner ut i Hofstadelva som har status som vernet vassdrag. Det planlagte tiltaket ble av MIKRAST ansett som problematisk med tanke på rørlegging av stryk av regional/nasjonal verdi dersom tiltaket ble gjennomført med høyeste planlagte inntak (synlig fra riksvei). Stryk og fosser er et særpreget landskapselement som både er gjenstand for utnyttelse av vannkraft, men som samtidig er å anse som en viktig del av et opplevelseslandskap. I områder hvor landskapselementer som fosser og stryk er særlig fremtredende og en viktig del av det helhetlige landskapsbildet vil det være uheldig å legge slike stryk og fosser i rør. Sør-Trøndelag Fylkeskommune vil derfor fraråde utbygging dersom det øverste planlagte inntaket kommer i konflikt med strykene som nevnt ovenfor. Se også: <http://www.fylkesmannen.no/enkel.aspx?m=33782&amid=1300187>.”

Statens vegvesen uttaler i brev av 20.09.2007:

” ...

Vegvesenet har ingen merknader til at konsesjon gis.”

Sametinget uttaler i brev av 16.11.2007:

” ...

Grunnet nye opplysninger i saken, kanselleres tidligere utsendt befaringsvarsel. Dere kan derfor se bort fra vårt brev av 09.10.2007. Sametinget har ingen spesielle merknader til planforslaget.

Skulle det likevel under arbeid i marken komme fram gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget omgående, jf. lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml.) § 8 annet ledd. Vi forutsetter at dette pålegg formidles videre til dem som skal utføre arbeidet i marken.

Vi minner om at alle samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk freda i følge kml. § 4 annet ledd. Samiske kulturminner kan for eksempel være hustufter, gammetufter, teltboplasser (synlig som et steinsatt ildsted), ulike typer anlegg brukt ved jakt, fangst, fiske, reindrift eller husdyrhold, graver, offerplasser eller steder det knytter seg sagn til. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme fredet kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kml. §§ 3 og 6.

Vi gjør forøvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Sør-Trøndelag fylkeskommune.”

Reindriftsforvaltningen Nord-Trøndelag uttaler i brev av 19.10.2007:

” ...

Det omsøkte tiltaket ligger innenfor beiteområdet til Fosen reinbeitedistrikt og vi har oversendt saken til distriktet og bedt om deres vurdering.

Vi har mottatt telefonisk beskjed fra Terje Haugen om at de ikke har merknader til tiltaket.

Reindriftsagronomen kan ikke se at den omsøkte konsesjon for bygging av Øverdal kraftverk i Roan kommune i Sør-Trøndelag, vil komme i konflikt med reindriften i området og har ut fra dette ingen merknader til tiltaket.”

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 21.10.2008 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

” ...

Jeg vil i det etterfølgende få gi noen korte kommentarer til mottatt høringsuttalelser i forbindelse med bygging av Øverdal kraftverk i Grytelva, Roan kommune.

Roan Kommune

I kommuneplanen for Roan kommune sies det at ”Det skal legges til rette for bygging av mini- og småkraftverk”. Fra kommunens side ligger det her en politisk vurdering at man ønsker å styrke inntektsgrunnlaget for gårdbrukere gjennom blant annet å få bygd ut mulige vassdrag med mini- og småkraftverk som igjen vil sikre fremtidig bosetting i kommunen.

Formannskapet i Roan kommune behandlet denne saken i sitt møte 3.9.08 hvor rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Roan kommune ser positivt på at det er fremmet søknad om bygging av Øverdal kraftverk og anbefaler at søknaden blir imøtekommet med følgende forutsetninger:

- a. Minstevannføring må ivaretas slik det er omtalt i selve søknaden og miljørapporten.

Kommentar: Dette ligger til grunn for søknaden og vil selvfølgelig være en av forutsetningene ved bygging av kraftverket.

- b. Det blir iverksatt avbøtende tiltak, for å sikre drikkevannsforsyningen i området spesielt i anleggsperioden.

Kommentar: Dette vil bli ivaretatt.

- c. Byggearbeidene må byggeanmeldes på vanlig måte der også forholdet til kommuneplanens arealbestemmelser blir klarert.

Kommentar: Dette vil bli fulgt opp i forbindelse med gjennomføring av prosjektet.

Sør-Trøndelag fylkeskommune

I følge deres uttalelser så er det ikke registrert automatiske fredete kulturminner innenfor inngrepsområdet og vurderer det slik at det vil være relativt liten risiko for at tiltaket skal komme i konflikt med automatisk fredete kulturminner.

Fylkeskommunen har da ingen spesielle merknader til denne saken hva kulturminner angår. Dersom det under utbyggingen skulle komme frem noe spesielt som kan være spor etter tidligere utnyttelse av utmarka vil fylkeskommunen bli varslet.

Fylkeskommunen påpeker også at det i områder hvor landskapselementer som fosser og stryk er særlig fremtredende og er en viktig del av et helhetlig landskapsbilde vil det være uheldig å legge slike stryk og fosser i rør.

Kommentar: For Grytelvas del er dette en forholdsvis liten del av opplevelseslandskapet og er lite synlig fra bygda og elva er heller ikke et naturlig besøksobjekt. I perioder hvor elva er stor vil synsinntrykket av elva bli svært lite endret ved at det kun tas ut 45 % av middelvannføringen til kraftverket. Vi foreslår derfor at prosjektet gjennomføres i henhold til søknad.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Fylkesmannen har i sin høringsuttalelse i brev av 8.9.2008 uttalt at det ikke påvist rødlistearter eller særlig interessante naturtyper og det konkluderes med at virkningen av utbyggingen vil bli lite/middels negative for de kartlagte naturverdiene.

Fylkesmannen sier også at 10 % av middelvannføring antas å være tilstrekkelig minstevannføring for å opprettholde en viss produksjon av biomasse i elva.

Fylkesmannen ser heller ingen betydelige miljøkonflikter når kraftverket legges nedstrøms Lille Nesatjønna.

Kommentar: Dette er også overensstemmende med søkers vurdering.

Etter Fylkesmannens oppfatning foreligger det ikke tema som er så dårlig utredet at det nødvendiggjør ytterligere biologisk dokumentasjon.

Fylkesmannen sier videre at det er påvist vassdragsselement av antatt verdi nedstrøms Lille Nesatjønna. Disse er i første rekke av estetisk karakter, men Fylkesmannen sier at disse neppe kan betraktes som besøksobjekt.

Det sies også i uttalelsen at friluftsinnteresser ikke vil bli vesentlig berørt. Inngrepsfrie områder (INON) vil heller ikke bli redusert.

Det sies videre at produksjon av ørret og rør neppe vil bli påvirket ved regulering av Lille Nesatjønna. Mellom inntak og kraftverk finnes det en mindre bestand av innlandsørret, men denne bestanden representerer ingen fiskeinteresser og det foregår ikke noe organisert fiske på strekningen.

I Fylkesmannens vurdering sies det også at en reduksjon fra 45 % til 30 % av middelvannføring ikke vil være avgjørende for det biologiske mangfoldet i Grytelva.

Kommentar: Disse vurderingene til Fylkesmannen er sammenfallende med søkers vurdering.

I Fylkesmannens konklusjon sies det at det ikke foreligger konkrete miljøinteresser eller vesentlige allmenne interesser som skulle tilsi at utbyggingen av Øverdal kraftverk ikke kan gjennomføres. Det viktigste argumentet mot en regulering er i følge Fylkesmannen vassdragets formelle status som varig vernet mot kraftutbygging.

Kommentar: Vernet av vassdraget er gjort under et generelt områdevern. I denne saken er det berørte området til Kraftverket blitt særskilt vurdert. Her er det ikke påpekt konkrete miljøinteresser eller vesentlige allmenne interesser som skulle tilsi at kraftverket ikke bør bygges slik dette er søkt om. Dette bør være avgjørende ved behandling av denne søknaden.

Området fremstår heller ikke i dag med urørt natur som vel var noe av grunnlaget for et vernevedtak. Trønderenergi har bygget en godt synelig anleggsvei parallelt med elven i område hvor rørledningen planlegges gravet ned. Videre er det også en høyspentledning lengre inn i området hvor anleggsveien benyttes som adkomst.

Fylkesmannen sier videre at han ikke vil gå imot den omsøkte reguleringen på prinsipielt grunnlag. Fylkesmannen går likevel imot at det etableres reguleringsmagasin i varig vernede vassdrag og setter derfor som forutsetning for en utbygging at regulering av Lille Nesatjønna faller bort.

Kommentar: Demningen som bygges ved Lille Nesatjønna kan knapt kalles et reguleringsmagasin. Her er det bygget en demning på 1,5 meter høy som skal sikre et frostfritt og godt inntak. Denne demningen vil ha en lengde som blir ca. 10 meter. Ved mye nedbør stiger vannet i Lille Nesatjønna til et nivå som ca. tilsvarer den oppdemningen på 1,5 som planlegges i forbindelse med inntaket ved Lille Nesatjønna. Følgelig vil denne oppdemningen av Lille Nesatjønna medføre liten endring i forhold til de variasjonene som naturlig oppstår i forbindelse med flomperioder. Denne begrensede reguleringen kan gi en effekt med en viss stabilisering av vannstand i Lille Nesatjønna. Vi ber derfor at det foreslåtte inntaket ved Lille Nesatjønna beholdes med en mulighet til en liten regulering slikt dette er søkt om.

Fylkesmannen kan ikke se at utbyggingen vil medføre utslipp som kan føre til nevneverdige endringer av vannkvalitet i vassdraget.

Kommentar: Dette er også overensstemmende søkers vurdering.

Fylkesmannen godtar utbyggingen med noen forutsetninger. Kommentarer til forutsetningene Fylkesmannen har i forbindelse med utbyggingen:

- Regulering av Lille Nesatjønna. Her vises til kommentarer over
- Minstevannføring på 76 l/s er i henhold til søknad
- For å unngå nye terrenginngrep skal rørledning graves ned i etablert kjørevei.
 - Søker vil så langt mulig følge etablert kjørevei, men det er ønskelig å legge rørgaten så rett som mulig og det ønskes også å unngå motbakke for

rørledningen. For å oppfylle dette ber vi om at nødvendig avvik fra veitrase tillates.

- Hjemmel for mulig fiskefremmende tiltak ønskes inntatt. Dette er søker åpen for.

Statens vegvesen

Vegvesenet har ingen merknader til at konsesjon gis.

Sametinget

Sametinget uttaler i brev av 16.11.07 at de har ingen spesielle merknader til planforslaget.

Om det under arbeidet i marken skulle komme frem gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet vil det bli sendt melding til Sametinget om dette.

Konklusjon

Det er ingen instanser som går imot bygging av Øverdalskraftverk.

For Roan kommune er dette i tråd med kommuneplan som ønsker å legge til rette for bygging av mini- og småkraftverk. Dette vil styrke inntektsgrunnlaget for gårdbrukere i kommunen og sikre bosettingen. Kommunen støtter tiltaket med kommentarer som omtalt tidligere.

Sør-Trøndelag fylkeskommune har vurdert verneinteressene og har ingen spesielle merknader hva kulturminner angår. På generelt grunnlag er Fylkeskommunen opptatt av at stryk og fosser er særpregede landskapselement som er en viktig del av opplevelseslandskapet. For Grytelvas del er dette en forholdsvis liten del av opplevelseslandskapet og er lite synlig fra bygda og elva er heller ikke et naturlig besøksobjekt. I perioder hvor elva er stor vil synsinntrykket av elva bli svært lite endret ved at det kun tas ut 45 % av middelvannføringen til kraftverket. Vi foreslår derfor at prosjektet gjennomføres i henhold til søknad.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag godtar også utbyggingen av kraftverket med noen kommentarer.

Fylkesmannen ser ikke at det vil være noen avgjørende betydning om 45 % av middelvannføring benyttes i forhold til 30 % av middelvannføring. Vi ber derfor at 45 % av middelvannføringen godtas benyttet.

Fylkesmannen ønsker at den lille reguleringen på 1 meter av Lille Nesatjønnan faller bort. Vi ber om at denne beholdes da dette ikke representerer mye mer den variasjonen det er i vannstanden i forbindelse med flom, dette vil også kunne sikre et godt og isfritt inntak. Vi ber derfor at demning på 1,5 meter tillates bygget.

Fylkesmannen ønsker også at rørgate skal følge etablert kjørevei. Søker vil så langt mulig følge etablert kjørevei, men det er ønskelig å legge rørgaten så rett som mulig og det ønskes også å unngå motbakke for rørledningen. For å oppfylle dette ber vi om at nødvendig avvik fra veitrase tillates.

For øvrige kommentarer vises til eget punkt med høringsuttalelsene til Fylkesmannen.

Andre har ingen merknader til bygging av Øverdalskraftverk.

På bakgrunn av mottatt høringsuttalelser kan vi ikke se at det planlagte prosjektet kommer i konflikt med viktige verneinteresser i området. Grunneierne håper følgelig på et positivt svar på den planlagte byggingen av Øverdalskraftverk.

Vi ber derfor om at Øverdalskraftverk tillates bygget i henhold til søknad."

Tilleggsopplysninger

Etter forespørsel fra NVE har søker utredet mulighetene for boring av tunnel de siste ca. 130 m opp til inntak. Vi refererer følgende fra uttreddelsen som ble oversendt NVE i brev av 5.11.2008:

” ...

På denne befaring kom det frem ønske fra NVE om en kostnadsberegning av prosjektet med boring av en tunnel frem til inntaksdammen og inntegning av en rørtrase som i større grad følger anleggsveien.

Vedlagt følger beregning av denne utbyggingen med utgangspunkt i boring av en tunnel de siste 100 m frem til inntaksmagasinet og inntegning av en ny rørtrase.

Sira-Kvina kraftselskap har et tunnel boringsprosjekt som de har utviklet de siste årene som har gitt lavere kostnader enn det som tidligere var mulig å oppnå. For Øverdal kraftverk er det tatt utgangspunkt i en tunnel på ca. 100 meter med diameter på 70 cm.

Kostnadene for bruk av tunnel teknikken til Sira-Kvina er etter samtale med representant for Sira Kvina anslått til ca. kr 12.000,- pr meter når transporten inkluderes. De har ikke vært på befaring på stedet så her er det naturlig nok noe usikkerhet.

Ovennevnte kostnader er lagt inn i vedlagte kostnadsberegninger. (Ref. vedlegg 5 i søknaden). Om det er noen spørsmål eller kommentarer til dette så ta kontakt med undertegnede.

Med hensyn til inntaket, ref punkt 2.2.3 vil vi her presisere at det primære er at vi får bygget et lite inntaksmagasin med en demning som er 1 m høy og ca. 10 meter lang for å sikre et godt og frostfritt inntak. Dette blir en mindre demning enn det som det er søkt om og vil kun fungere som et inntaksmagasin.

Denne demningen vil ikke bli synlig fra vei eller sti før du kommer opp til demningen. Demningen vil også kunne utføres på en slik måte at den glir fint inn i landskapet. Denne demningen vil gi en vannstand som er ca. like høy som det som tilsvarer et flomnivå og kun et lite område blir neddemt ved denne løsningen.

Vi ber om at det blir gitt tillatelse til bygging av en slik inntaksdam.

Ved slipp av 5-persentiler vil dette gi et slipp av 130 l/s sommertid og 100 l/s vinterstid. I forhold til slipp av 76 l/s (10 %) av middelvannføring vil dette gi et årlig produksjonstap på 0,3 GWh slik at dette reduseres fra 2,7 GWh til 2,4 GWh.

Ved bruk av 45 % av middelvannføring vil dette øke utbyggingskostnadene fra 2,77 kr/kWh til 3,13 kr/kWh.

Med bygging av tunnel og slipp av 5-persentil sommer og vinter og bruk av 45 % av middelvannføring vil dette gi en utbyggingspris på 3,66 kr/kWh.

Som det går frem av beregninger så vil det bli en svært usikker økonomi i prosjektet om det ikke blir gitt tillatelse til å benytte den foreslåtte 45 % av middelvannføringen.

Vi vil her også få vise til Fylkesmannens uttalelse som sier at 10 % av middelvannføringen antas å være tilstrekkelig middelvannføring for å opprettholde en viss produksjon av biomasse i elva. Fylkesmannen sier i sin konklusjon at det skal slippes en minstevannføring på minst 76 l/s. Fylkesmannen sier videre at en reduksjon fra 45 % til 30 % av middelvannføringen ikke vil være avgjørende for det biologiske mangfoldet i Grytelva.

Vi ber derfor med dette om at det gis konsesjon for bygging av Øverdalen kraftverk med bruk av 45 % av middelvannføringen og slipp av en minstevannføring på 10 % av middelvannføringen (76 l/s)."

Følgende tilleggsopplysninger ble oversendt NVE i brev datert 28.11.08:

" ...

1. Heving av Litl Nesatjønn.

Etter å ha gjort en nærmere vurdering av dette vil vi med dette kun be om tillatelse om heving av Litl Nesatjønn med 75 cm. Dette vil være en heving som er godt under det nivået Litl Nesatjønn stiger til i flomperioder. Nivået vil være ca. slik dette fremsto på befaringen 28.10.08.

Dette vil slik vi vurderer dette kunne gi en god inntaksløsning uten at det blir behov for graving og sprenging i Litl Nesatjønn. Med denne løsningen vil det også bli et mindre inngrep i Litl Nesatjønn med anleggsmaskiner, transport og deponering av masser som ville være nødvendig ved nedspregning av inntak.

Ved en heving av vannstand på kun 75 cm vil det kun være en helt minimal neddemming av områder rundt Litl Nesatjønn hvor dagens strandlinje vil bli beholdt. Denne hevingen er godt under det nivået vannet stiger til i kraftige flomperioder hvor Litl Nesatjønn kan stige inntil 2 meter over normal vannstand.

Ved bygging av Øverdalen kraftverk vil også flomtopper kunne bli litt redusert ved at vann tas ut til kraftverket i tillegg til det som naturlig følger elveløpet.

2. Alternativ inntaksplassering med nedspregning av inntak.

Dette har blitt vurdert og vil etter vårt syn gi ulemper som blir større enn de fordelene en slik løsning vil gi.

En liten demning på 75 cm som nå er foreslått vil gi et minimalt naturinngrep som ikke blir synlig før en kommer helt opp til Litl Nesatjønn. Som nevnt over vil dagens strandlinje bli beholdt med en så liten demning. Ved nedspregning av inntak vil det bli behov for et større inngrep med anleggsmaskiner, transport og deponering av masser. Dette vil slik vi ser dette kunne fremstå som et større naturinngrep enn en liten demning på 75 cm som er ca. 10 meter lang.

En løsning med nedspregning av inntak vil også medføre et mer kostbart prosjekt som gir en mer usikker økonomi i prosjektet og gjennomføring av dette.

3. Lengde på tunnel.

Vi har nå sjekket lengden på tunnelen nøye både ut fra kart og flyfoto og kommer frem til at lengden på denne vil bli 125 meter. Vedlagt følger en oppdatert kostnadsberegning med utgangspunkt i en tunnel på 125 meter.

Denne lengden på tunnelen øker totalkostnadene i prosjektet fra kr 8.788.000,- til kr 9.100.000,-, dette øker pris for utbygging pr kWh fra 3,23 kr/kWh til 3,35 kr/kWh.

4. Masse fra tunnel.

Ved boring av en tunnel på 125 meter med en diameter på 0,7 meter vil dette gi behov for deponering av masse på ca 48 m³. Dette er et forholdsvis lite volum som tenkes brukt på anleggsveien som går opp til Litl Nesatjønn. Denne veien er i partier dårlig og vil med fordel kunne bli utbedret med ekstra masser fra denne boringen.

5. Maks slukevne.

Vi vil med dette bekrefte at planlagt maks slukevne for Øverdalskraftverk er på 342 l/s som er 45% av middelvannføring.

... ”

Følgende tilleggsopplysninger ble oversendt NVE i brev av 27.12.08:

” ...

Normal kotehøyde for Liti Nesatjønn er 241 m. En demning på 75 cm som det bes om i konsesjonssøknaden vil gi en vannstand som er godt under det nivået Litl Nesatjønn stiger til i flomperioder. Ved normal vannstand så er det kun noen sandbanker som kommer frem langs strandkanten, slik at heving av vannstanden med 75 cm vil ikke medføre at noe vesentlig bevokst område vil bli oversvømmet. Nivået vil være ca. slik dette fremsto på befaringen 28.10.08. Som det da kunne registreres så medførte dette kun en minimal neddemming av området rundt Litl Nesatjønn. Dette området er så lite at dette er vanskelig å vurdere ut fra kartet hvor stort område som vil bli neddemt, men anslagsvis vil det kun være et par mål som blir neddemt ved denne løsningen.

... ”

Justering av søknaden

Som det kommer frem i brev av 05.11.08, 28.11.08 og 27.12.08 så har søker i etterkant av at NVE avholdt sluttbefaring den 28.10.2008, justert sine planer noe. Dette gjelder følgende:

- Reguleringen av Litl Nesatjønn tas ut av prosjektet, søker ønsker i stedet å heve vannet tilsvarende 75 cm.
- Inntaksdam reduseres i høyde fra 1,5 m til 75 cm.

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Søker består av grunneierne Lars-Jøran Øverdals, Roar Øverdals, Silje Øverdals, Assar Forfots, Marius Nerdals og Johan Nerdals.

Om søknaden

Det søkes etter vannressursloven § 8 om tillatelse til å bygge Øverlandkraftverk med tilhørende anlegg. Grunneierne ønsker å utnytte et fall på 173 m i Grytelva mellom kote 241 og 68. Det søkes om å få heve vannstanden i Litl Nesatjønn med 75 cm over naturlig vannstand på kote 241. Kraftverket er planlagt med installert effekt på maksimalt 500 kW og årlig middelproduksjon på 2,7 GWh. Det søkes om en slukeevne på 342 l/s som tilsvarer utnyttelse av 45 % av middelvannføringen. Videre søkes det om slipp av minstevannføring på 76 l/s hele året, som tilsvarer 10 % av middelvannføringen.

Det er søkt om tillatelse etter energiloven til bygging og drift av nødvendig elektrisk anlegg, samt etter forurensningsloven for gjennomføring av tiltaket.

Beskrivelse av området

Grytelva ligger i Roan kommune i Sør-Trøndelag fylke. Den har sitt utspring i Killingvatna og Langvatnet. Den aktuelle utbyggingsstrekningen i Grytelva er ca. 1920 m lang, og strekker seg fra inntak i Litl Nesatjønn på kote 241 og ned til kraftstasjon i Øverdalen på kote 68. Grytelva munner ut i Hofstadelta ved Øverdalen ca. 425 m i luftlinje nedstrøms for kraftstasjonen. Grytelva består de første ca. 220 m nedstrøms inntaket i Litl Nesatjønn og de siste ca. 360 m ned mot kraftstasjonen av fosser og stryk. Den mellomliggende elvestrekningen på ca. 1350 m er hurtigstrømmende og har et jevnt fall, først i smale kløfter for så å gå over i et bredere rullesteinsparti. Fossene og strykene er henholdsvis klassifisert som mulig nasjonalt og regionalt viktig i MIKRAST-rapport. Førstnevnte er synlig fra riksvei 715 på en kort veistrekning.

Kraftverket vil utnytte et nedbørfelt på 16,3 km². Feltet strekker seg fra inntaket på kote 241 til kote 500, feltet består i hovedsak av snaufjell og ellers av småvann, myrområder og skog.

Det er ikke registrert rødlistearter i influensområdet. Et felt med gammel granskog vil bli negativt berørt av rørgaten. Utover dette er det ikke registrert noen verdifulle naturtyper som berøres av tiltaket. Inngrepet medfører ikke bortfall av inngrepsfrie områder, og tiltaks- og influensområdet fremstår ikke som urørt.

Grytelva ligger i vassdragsområde 136.AZ og er en sideelv til Hofstadelta. Hofstadelta ble i 1980 vernet i verneplan II for vassdrag (NOU 1976: 15 og St.prp.nr. 77 (1979-80)). I NOU 1976: 15 står bl.a. følgende: *"Nederst i vassdraget finner en Teistfossen, et 60 m høyt vassfall i en lengde av 150 m. Øverst i vassdraget finner en gode fiskevatn i et utfartsområde som strekker seg over til Nord-Trøndelag. Dette er også viktig beiteområde for reinen på Fosenhalvøya".* Videre skrives det at *"da kraftutbyggingsinteressene synes små i forhold til verneinteressene foreslår utvalget at vassdraget gis varig vern."*

Eksisterende inngrep i vassdraget

Det går en traktorvei på vestsiden av Grytelva og en anleggsvei på østsiden av elva. Anleggsveien på østsiden av elva fortsetter forbi det planlagte inntaket i Litl Nesatjønn.

Omtrent hele området er preget av eldre og nyere spor etter hogst og det meste av skogen i området virker å være relativt ung.

I området ved kraftstasjonen passerer det 22 kV høyspentlinjer. Videre er det like ovenfor planlagt kraftverks plassering rester etter et gammelt sagbruk.

8 beboere har vannforsyning fra Grytelva, vanninntaket ligger mellom planlagt inntak og kraftstasjon.

Teknisk plan

Inntak

Det er planlagt å bygge en betongdam med bjelkestengsel ved utløpet av Litl Nesatjønn på kote 241. Den vil være ca. 10 m lang og 75 cm høy. Det går en eksisterende anleggsvei (skogsbilvei kl. 3) forbi inntaket og grindrensk vil foregå manuelt. Søker ønsker å heve vannstanden i Litl Nesatjønn med 75 cm over nåværende naturlige vannstand på kote 241. Dette for å sikre et frostfritt inntak.

Rørgate/tunnel

Røret vil ha en diameter på 0,5 m og rørtraseen vil få en total lengde på ca. 1930 m. Det er planlagt at røret skal være nedgravd hele traseen.

Etter befaring den 28.10.2008 ble utbygger bedt om å beregne kostnadene ved å etablere tunnel de siste ca. 130 m opp til inntaket, med tanke på å redusere landskapsinngrep i øvre del av planlagt rørtrasé.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen vil bli plassert på østsiden av Grytelva på kote 68. Arealbehovet for kraftstasjonen er oppgitt til ca. 50 m². Kraftstasjonen er planlagt med en maksimal slukeevne på 342 l/s som tilsvarer 45 % av middelvannføringen, og kraftverkets minste slukeevne vil være på 50 l/s. Vannet skal ledes tilbake til elva rett etter kraftstasjonen.

I søknadens tabell med kraftverkets hoveddata er maksimal slukeevne oppgitt til 510 l/s. I ettertid har søker opplyst at den korrekte verdien er 342 l/s.

Elektriske anlegg

TrønderEnergi har høyspentlinje 100 m unna kraftstasjonen som kraftverket skal koble seg til via jordkabel. TrønderEnergi som er områdekonsesjonær skal drifte det elektriske anlegget.

Anlegget vil ha en generator med ytelse på 650 KVA og spenning på 400 V, og en transformator med ytelse på 650 KVA og omsetning på 400 V/22 kV.

Veier

Det må bli anlagt ny vei på ca. 10 meter frem til kraftstasjonen og omtrent 10 meter ny vei frem til inntak/reguleringsdam fra eksisterende skogsbilvei (klasse 3).

Massetak og deponi

Det skal ikke være behov for deponier i prosjektet. Masse fra ev. tunnel vil utgjøre 48 m³ og vil bli benyttet til å utbedre skogsbilveien opp til Litl Nesatjønn.

Hydrologiske virkninger

Øverdalskraftverk vil utnytte et nedbørfelt på 16,3 km². Det finnes ingen målinger av vannføring i Grytelva og vannføring ble estimert fra målinger i nedbørfelt 138.1 Øyungen. Spesifikt avløp ble estimert til 46 l/s km² som gir en middelvannføring på 760 l/s. Alminnelig lavvannføring er estimert til 63 l/s. 5-persentiler for sommer og vinter er estimert til henholdsvis 130 l/s og 100 l/s.

Feltet har en dominerende vårflom i tidsrommet april-mai og mindre flomtopper forekommer hyppig i høst og vinterhalvåret. Lavvannføring er vanligst i sommermånedene.

Kraftverkets maksimale slukeevne vil være på 342 l/s, som tilsvarer 45 % av middelvannføringen. Kraftverkets minste slukeevne vil være 50 l/s. Vannføringen er i et middelår større enn maksimale slukeevne 183 dager i året og mindre enn minste slukeevne 36 dager i året. Det søkes om slipp av minstevannføring på 76 l/s som tilsvarer 10 % av middelvannføring.

Produksjon og kostnader

Prosjektet vil etter de omsøkte planene gi en årsproduksjon på 2,7 GWh, som gir en kostnad på 2,77 kr/kWh.

Dersom man inkluderer boring av 125 m tunnel, vil kostnadene øke fra kr 7 514 000 til kr 9 100 000, dette øker kostnaden til 3,35 kr/kWh.

Ved slipp av 5-persentiler for sommer og vinter, vil årsproduksjonen reduseres fra 2,7 GWh til 2,4 GWh. Ved boring av tunnel på 125 m og slipp av 5-persentiler for sommer og vinter, vil kostnaden bli ca. 3,79 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Kraftverket vil legge beslag på ca. 50 m². Videre vil inntakskonstruksjon og ny vei frem til inntak og kraftstasjon på totalt 20 m medføre arealbruk. Jordkabel på ca. 100 m og rørtrasé på ca. 1800 m fører til midlertidige arealbeslag. Søker anslår at en heving av Litl Nesatjønn med 75 cm vil medføre at et par mål vil bli neddemt.

Samtlige grunneiere i det berørte området deltar i det omsøkte prosjektet.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Den nedre delen av vassdraget er i LNF-område II der spredt bolig- og fritidsbebyggelse kan tillates på bestemte vilkår. Den øvre delen av vassdraget ligger i LNF-område I med forbud mot spredt bebyggelse.

I kommuneplanen er det angitt byggeforbud innen 50 m fra vann og vassdrag.

Samlet plan (SP)

Prosjektet er ikke behandlet i samlet plan for vassdrag.

Verneplan for vassdrag

Hofstadelva og sideelver, dermed også Grytelva, er med i Verneplan II for vassdrag.

Inngrepsfrie områder

Tiltaket vil ikke medføre reduisering i inngrepsfrie områder (INON).

Nasjonale laksevassdrag

Tiltaket vil ikke berøre nasjonale laksevassdrag.

Saksbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kap. 3 i vannressursloven og gjelder tillatelse etter § 8. NVE har ved kgl.res. av 10. desember 2004 fått delegert myndighet til å gi konsesjon for kraftutbygging med

installert effekt inntil 10 MW. Konsesjon kan bare gis hvis fordelene med tiltaket overstiger skadene for allmenne og private interesser som blir berørt i vassdraget eller nedbørfeltet, jf. § 25. I stortingsvedtak av 18. februar 2005 ble det åpnet for konsesjonsbehandling av kraftverk med installert effekt opp til 1 MW i vassdrag som er vernet etter verneplan for vassdrag. Konsesjon i verna vassdrag kan bare gis dersom utbyggingen ikke kommer i strid med verneverdiene.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden har vært kunngjort og sendt på høring til kommunen, fylkeskommunen, fylkesmannen og berørte statlige forvaltningsorganer og interesseorganisasjoner. NVE har befart området sammen med representanter fra søker/grunneiere, konsulent og representant fra Roan kommune den 28. oktober 2008. Høringsuttalelsene har vært forelagt søker for kommentarer. Nedenfor følger en kort oppsummering av hovedpunktene i uttalelsene:

Roan kommune er positiv til utbyggingen av Øverdal kraftverk. De setter imidlertid krav til slipp av tilfredsstillende minstevannføring, sikring av drikkevann under anleggsperioden og at byggearbeid klareres i henhold til kommuneplanens arealdel.

Sør-Trøndelag fylkeskommune opplyser at det ikke er registrert automatisk fredete kulturminner i området og de anser det som lite sannsynlig at tiltaket vil komme i konflikt med kulturminner. De fraråder imidlertid en utbygging dersom det kommer i konflikt med stryk i øvre del av elva. På bakgrunn av at disse er beskrevet til å ha mulig nasjonal verdi i MIKRAST-faktaark (Miljøvennlige kraftverk i Sør-Trøndelag).

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag konkluderer med at det ikke foreligger konkrete miljøinteresser eller vesentlige allmenne interesser som skulle tilsi at utbyggingen av Øverdal kraftverk ikke kan gjennomføres. Fylkesmannen forutsetter imidlertid at reguleringsplanene av Litl Nesatjønn blir tatt ut av prosjektet, at rørgaten graves ned i anleggsvei, at det slippes minstevannføring på minimum 76 l/s, og at en konsesjonstillatelse omfatter hjemmel til å pålegge fiskefremmende tiltak.

Statens vegvesen har ingen merknader til prosjektet.

Sametinget har ingen merknader til prosjektet.

Reindriftsforvaltningen Nord-Trøndelag har ingen merknader til prosjektet.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulempen

Nedenfor er det gitt en oversikt over hva NVE mener er de viktigste fordelene og ulempene ved tiltaket:

Fordeler

- En utbygging etter de foreliggende planene, vil etter søkers beregning gi 2,7 GWh i ny årlig produksjon.
- Tiltaket vil bidra til å styrke næringsgrunnlaget for søker som består av flere lokale grunneiere.

- Tiltaket kan bidra til å opprettholde lokal bosetning og verdiskapning, og gi inntekter til kommune og stat.

Ulemper

- Tiltaket vil medføre redusert vannføring i Grytelva. Dette vil virke negativt inn på helhetsopplevelsen av landskapsbildet som elva bidrar til.
- Tiltaket innebærer fysiske inngrep i form av rørgate, dam og heving av vannstand i Litl Nesatjønn.
- Prosjektet kan medføre negative konsekvenser for det biologiske mangfoldet i og langs elva.

NVEs vurdering

Det har blitt søkt om tillatelse til å bygge Øverdalskraftverk i Grytelva med tilhørende anlegg, og om å få heve vannstanden i Litl Nesatjønn med 75 cm over naturlig vannstand på kote 241. Inntaket er planlagt i utløpet av Litl Nesatjønn på kote 241 og kraftverket er planlagt plassert på østsiden av Grytelva på kote 68.

Grytelva er en sideelv til Hofstadelva og er vernet i verneplan II for vassdrag. Dersom det skal gis konsesjon til kraftverk i vernede vassdrag er det krav om at installert effekt ikke skal være større enn 1 MW. Videre skal det ved gitte konsesjoner være gitt en vurdering av verneverdiene i vassdraget med begrunnelse for hvorfor disse verdiene ikke svekkes, jf. vannressursloven § 35, post 8. Om disse kravene er oppfylt skal vassdragsmyndighetene foreta en vurdering av om fordelene av tiltaket er større enn ulempene for private og allmenne interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. Det kan da gis konsesjon i medhold av vannressursloven § 8.

Ingen av høringspartene går imot tiltaket i helhet, men det kommer frem flere merknader til prosjektet. Fylkesmannen (FM) mener at Grytelva kan bygges ut, men at dette forutsetter at reguleringen av Litl Nesatjønn blir tatt ut av prosjektet. Roan kommunen uttaler at drikkevannet må sikres under anleggsperioden og at byggearbeidet må klareres i forhold til kommuneplanens arealdel. Videre fraråder Sør-Trøndelag fylkeskommune en utbygging, dersom den kommer i konflikt med stryk like nedstrøms Litl Nesatjønn. Dette på bakgrunn av at stryket er kategorisert til å ha mulig nasjonal verdi i MIKRAST-rapport.

Hydrologi

Øverdalskraftverk vil utnytte et nedbørfelt på 16,3 km² og har en beregnet middelvannføring på 760 l/s. Den alminnelige lavvannføringen er beregnet til 63 l/s. Det er omsøkt en minstevannføring tilsvarende 10 % av middelvannføringen (76 l/s). 5-persentiler for sommer- og vintervannføring er estimert til henholdsvis 130 l/s og 100 l/s.

Utbyggingen vil gi redusert vannføring på den berørte elvestrekningen mellom inntak og kraftstasjon. Det vil bli færre og mindre flommer, men virkningen vil være lite merkbar i perioder med større vannføring, da maksimal slukeevne bare utgjør 45 % av middelvannføringen. Vannføringen vil i et middelår være større enn maksimal slukeevne 183 dager i året, og mindre enn minste slukeevne 36 dager i året. De største virkningene av utbyggingen vil være i de perioder da kun minstevannføring og resttilsig vil være igjen i elva. Periodene med lavest vannføring forekommer vanligvis i sommermånedene.

Landskap og friluftsliv

Hofstadelva med sidevassdrag ble vernet i verneplan II for vassdrag. Verneinteressene som lå til grunn for vernet var Teistfossen nederst i Hofstadelva, fiskevann øverst i vassdraget, og beiteområder for rein. I NOU 1976:15 Verneplan for vassdrag, skrives det at *"da kraftutbyggingsinteressene synes små i forhold til verneinteressene foreslår utvalget at vassdraget gis varig vern."* Utbyggingen berører ikke Teistfossen, og innenfor dette temaet er ikke tiltaket i konflikt med verneverdien.

Stryket like nedstrøms Litl Nesatjønn er angitt til å ha mulig nasjonal verdi i MIKRAST-rapport. Videre er Svartfossen like oppstrøms planlagt kraftstasjonsplassering gitt status som regional viktig. En utbygging vil her redusere strykene i landskapsbildet. Sør-Trøndelag fylkeskommune fraråder en utbygging dersom dette kommer i konflikt med stryket nedstrøms for Litl Nesatjønn. FM uttaler at fossefallene ikke betraktes som besøksobjekt.

Det søkes om å få heve Litl Nesatjønn med 75 cm over naturlig vannstand. Dette vil ifølge søker medføre at et areal på et par mål vil bli neddemt. FM er imot regulering og/eller heving av Litl Nesatjønn. FM anbefaler av estetiske hensyn at det bygges naturdam eller tømmerkistedam hvis det gis tillatelse til dam.

Tiltaks- og influensområdet fremstår ikke som urørt. Generelt er området preget av skogbruk av ny og eldre dato. Fra før av er det en skogbilvei på vestsiden av elva og en anleggsvei på østsiden av elva. Veien på østsiden passerer forbi inntaket ved Litl Nesatjønn og det vil her bare bli behov for 10 m ny vei. Ved kraftverksområdet er det spor etter tidligere utnyttelse av elva, i form av rester etter et gammelt sagbruk. En 22 kV linje passerer 100 m unna kraftverket. Det er lite bruker- og friluftsinnteresser i området og det er ikke antatt at tiltaket vil ha en vesentlig negativ effekt på dette området.

NVE mener at i vernede vassdrag må vannføringen også etter utbygging i stor grad gjenspeile naturlige forhold i vassdraget. Elva som landskapsobjekt kommer i en viss grad til å bli redusert ved omsøkt utbygging. For øvrig er elva mest fremtredende i flomperioder, og med maksimal slukeevne på 342 l/s, tilsvarende 45 % av middelvannføring, vil uttaket av vann ikke utgjøre mye av vannføringen i disse periodene. Etter vårt syn vil begrenset slukeevne og slipp av minstevannføring større enn alminnelig lavvannføring medføre at elva også etter en utbygging fremstår med en vannføring som i stor grad gjenspeiler de naturlige forholdene. Det har ikke kommet frem noen vesentlige friluftsinnteresser i området i høringsuttalelsene. NVE mener på bakgrunn av dette at tiltaket kan være akseptabelt ut fra hensyn til landskap og friluftsliv.

Nedgraving av rørgate kan i de øvre partiene av traseen medføre en del sprengning. NVE har derfor bedt søker om å undersøke mulighetene for å lede vannet i tunnel i dette området. Ut fra de beregninger vi er forelagt synes det aktuelt å kunne kreve at vannveien legges i tunnel i øvre del dersom det gis tillatelse. Dette vil redusere de synlige fysiske inngrepene. Etter vårt syn vil ikke inngrepene knyttet til legging av rørgate være avgjørende for om det kan gis konsesjon. Eventuelt krav om tunnel i øvre del og lengde på denne kan avgjøres av NVE som del av detaljplangodkjenning.

Søker har justert planene ved å gå bort fra regulering av Litl Nesatjønn, redusere omsøkt heving av vannstanden fra 1,5 m til 0,75 m og redusere damhøyden i Litl Nesatjønn tilsvarende. NVE mener at de justerte planene utgjør en miljømessig forbedring i forhold til først omsøkt. I henhold til ot.prp. nr. 39 (1998-1999), *"lov om vassdrag og grunnvann"* skal det normalt ikke tillates nye damanlegg i vernede vassdrag. Det åpnes likevel for unntak i mindre sentrale deler av vassdraget der verneverdien er mindre markert. Litl Nesatjønn er et lite vatn og etter vårt syn vil en terskel på 75 cm med fast

vannstand i liten grad berøre terrenget rundt. Det vil gi en bedre landskapsmessig løsning fremfor at det skal sprenges en inntaksgrop.

Biologisk mangfold

Ut fra høringsrunden og miljørapporten er det ikke registrert noen verdifulle naturtyper eller rødlistearter som er avhengige av dagens vannføring. Elva er for det meste eksponert mot sør og landskapet er forholdsvis åpent, noe som ikke gir spesielt gunstige forhold for fuktighetskrevede kryptogamer. Biologisk mangfoldundersøkelsen registrerte fossefall i den nedre del av utbyggingsstrekningen, og det antas at den hekker der. Av fisk er det en liten bestand av innlandsørret i Grytelva mellom kraftstasjon og inntak og en bestand av ørret og røye i Litl Nesatjønn. NVE oppfatter ikke at Litl Nesatjønn inngår blant de fine fiskevannene i Hofstadelvas øvre del. Således er det heller ikke for fisk konflikt med verneinteressene.

Miljørapporten og FM anbefaler at det slippes minstevannføring i Grytelva hele året. De mener at forslaget i søknaden med slipp av 76 l/s, vil være tilstrekkelig til å opprettholde et tilfredsstillende vannmiljø. FM mener at en konsesjonstillatelse må omfatte hjemmel til å kunne pålegge konsesjonæren fiskefremmende tiltak og fiskeribiologiske undersøkelser. Dette vil være standardvilkår ved en ev. konsesjon. Eventuelle pålegg fra fylkesmannen må likevel stå i forhold til tiltakets omfang.

Det ble registrert to lokaliteter med gammel granskog i influensområdet som ble gitt verdien ”lokalt viktig” i miljørapport. Den ene lokaliteten vil bli berørt av rørgatetræse. Miljørapporten konkluderer med at virkningen av dette vil være lite/middels negativ.

FM mener at det ikke foreligger miljøinteresser som skulle tilsa at utbyggingen av Øverdalskraftverk ikke kan gjennomføres. Dette samsvarer med miljørapporten som konkluderer med at tiltaket samlet sett vil få lite/middels negative konsekvenser for det biologiske mangfoldet.

NVE mener at en utbygging av Øverdalskraftverk ikke medfører uakseptable negative konsekvenser for biologisk mangfold. Avbøtende tiltak som slipp av tilstrekkelig minstevannføring hele året, og begrenset slukeevne, vil bidra til at vanntilknyttede organismer kan opprettholde sitt livsgrunnlag i og langs Grytelva. Etter vår oppfatning vil slipp av minstevannføring som ivaretar landskapsmessige hensyn slik som nevnt i avsnittet ”landskap og friluftsliv” ovenfor, også være tilstrekkelig av hensyn til biologisk mangfold, slik som hekkende fossefall og stasjonær bekkeørret.

Reindrift

Det er ikke kommet innvendinger til prosjektet fra reindriftsforvaltningen eller reinbeitedistriktet. Ut fra dette konkluderer NVE med at tiltaket ikke er i konflikt med reindriftnæringen og følgelig er heller ikke dette temaet konfliktfylt i forhold til verneinteressene.

Kulturminner

Det er ikke registrert automatisk fredete kulturminner som tiltaket kommer i konflikt med. Videre anser Sør-Trøndelag fylkeskommune og sametinget sannsynligheten for at dette skal dukke opp under anleggsarbeidet som liten.

Oppsummering

NVE legger vekt på at tiltaket vil gi noe økt kraftproduksjon og bidra til lokal næringsutvikling og verdiskaping. NVE vurderer samlet sett at med avbøtende tiltak som tilstrekkelig minstevannføring hele året, og god landskapsmessig tilpasning, vil tiltaket ha begrensede negative effekter for allmenne interesser. NVE vurderer at tiltaket ikke vil være i konflikt med verneverdiene i vassdraget, jf. vannressursloven § 35, post 8.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelser mener NVE at fordelene og nytten av tiltaket overstiger skaden for allmenne interesser som blir berørt slik at kravet i vannressursloven § 25 er tilfredsstillt. NVE gir derfor tiltakshaverne tillatelse etter § 8 i vannressursloven til å bygge Øverdalskraftverk. Det gis tillatelse til varig heving av Litl Nesatjønn med 75 cm over naturlig vannstand for etablering av inntak. Vatnet skal ikke reguleres. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Vurdering av søknaden etter energiloven

Det er fremlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg og en ca. 100 m lang jordkabel med spenning på 22 kV frem til eksisterende linjenett fra kraftstasjonen. Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av prosjektet og er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Det har blitt inngått avtale med områdekonsesjonær TrønderEnergi Nett AS om drifting av høyspentanlegg. NVE finner det ikke nødvendig med egen anleggs-konsesjon etter energiloven da nødvendig høyspentanlegg kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon. TrønderEnergi Nett AS har bekreftet at det er kapasitet i nettet til å ta i mot produksjon fra kraftverket.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Konsesjonsvilkår er basert på standard konsesjonsvilkår for tiltak som gjelder kraftutbygging der NVE gir tillatelse etter vannressursloven § 8. Vi har ikke funnet grunn til å kommentere poster i vilkårene der det er foreslått bruk av standardvilkår uendret, og der det ikke har kommet innspill i høringssuttalelsene. For øvrige poster har vi følgende kommentarer:

Post 1. Vannslipp

Middelvannføringen er beregnet til 760 l/s. Det er søkt om en maksimal slukeevne for kraftverket på 342 l/s, som utgjør 45 % av middelvannføringen. Alminnelig lavvannføring er beregnet til 63 l/s. 5-persentiler for sommer- ogintervannføring er estimert til henholdsvis 130 l/s og 100 l/s. Det søkes om slipp av minstevannføring hele året på 76 l/s, som tilsvarer 10 % av middelvannføringen.

Biologisk mangfold rapport og FM mener at slipp av omsøkt minstevannføringen er tilstrekkelig for å opprettholde et tilfredsstillende vannmiljø i Grytelva.

NVE anser det som viktig at et vernet vassdrag fremstår dynamisk og med naturlige variasjoner over året, og med en minstevannføring som sikrer overlevelse av arter og verdien av vassdraget som landskapselement.

For å ivareta vanntilknyttede arter, herunder fossefall og bekkeørret og elva som landskapselement skal det slippes en minstevannføring på 130 l/s i tiden 1. mai – 30. september og resten av året 100 l/s. Når tilsiget er mindre enn kravet til minstevannføring skal hele tilsiget slippes forbi inntaket. Slipp av ovennevnte minstevannføring vil medføre et produksjonstap på 0,3 GWh i forhold til omsøkt minstevannføringsslipp.

NVE vurderer ut fra kurver over vannføringsvariasjoner over året at den foreslåtte slukeevnen er lav nok til å bevare elva som landskapselement under flomvannføringer, og til at elva får tilstrekkelig variasjoner i vannføring over året.

Kraftverket skal kjøres jevnt etter tilsig. Alle endringer skal skje gradvis og typisk start/stopp-kjøring skal ikke forekomme.

Heving av vannstand

NVE anser en heving av Litl Nesatjønn med 75 cm til å være en bedre miljøløsning enn den først omsøkte reguleringen og mener denne vil være miljømessig akseptabel. Etter NVEs syn vil hevingen medføre mindre inngrep i forbindelse med etablering av inntak enn nedsprenkning av inntaksgrop. NVE gir derfor tillatelse til varig heving av vannstanden i Litl Nesatjønn med 75 cm. Det gis ikke tillatelse til regulering av Litl Nesatjønn og kraftverket skal kjøres jevnt etter tilsig.

Post 4. Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Trondheim og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer ved tiltaket, som veier, eventuelle massedeponier, landskapsmessige forhold, etc. vil ligge under denne post.

NVEs regionkontor avgjør om det skal stilles krav til tunnel i øvre del og bestemmelser for trasé og lengde på denne under detaljplangodkjenning. I resterende del av vannvei skal rørgate graves ned, dersom NVE ikke godkjenner annet av miljømessige forhold. Rørgaten skal i størst mulig grad legges inntil eksisterende anleggsvei. Endelig fastsettelse av rørgatetrasé gjøres under detaljplangodkjenning.

Eventuelle terrengskader på grunn av anleggsarbeidet, må utbedres så langt som praktisk mulig.

Post 5. Naturforvaltning

Standardvilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6. Automatisk fredete kulturminner

NVE viser til den generelle aktsomhetsplikten som utbygger har i forhold til automatisk fredete kulturminner. Utbygger plikter å varsle fylkeskommunen og sametinget ved eventuelle funn.

Post 8. Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjøre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg nødvendig.

Andre merknader

Forholdet til plan- og bygningsloven

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket settes i gang.

Forholdet til forurensningsloven

NVE har ikke myndighet til å gi tillatelser etter forurensningsloven, verken i anleggs- eller driftsfasen. Dette må søkes særskilt til fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

Det vil være utbyggers ansvar å sikre at det opprettholdes en god og sikker vannforsyning til de som har vannuttak nedenfor inntaket i anleggsperioden. Etter at kraftverket er satt i drift vil minstevannføringen være mer enn tilstrekkelig for å opprettholde forsyningen.